

EMİRE

TİMMUR

“Türklüğü yüceltmek için yaşa,
Türk'e kılıç kaldıran eli kır!”

**Kalp denizdir,dil de kıyı.Denizde ne varsa
kıyıya o vurur**

Mevlana

**BU DERGİNİN HER HAKKI SAKLIDIR VE TÜRK TELEKOM
NURETTİN TOPÇU SOSYAL BİLİMLER LİSESİ'NE AİTTİR.
İZİNSİZ ÇOĞALTMAK YASAKTIR.**

**Türk Telekom Nurettin
Topçu Sosyal Bilimler
Lisesi**

MAYIS-2023

Yıl:8

Sayı: 39

İmtiyaz Sahibi

**Türk Telekom Nurettin Topçu Sosyal
Bilimler Lisesi Adına Okul Müdürü
Ayatullah ARAZ**

Genel Yayın Yönetmeni

Taner ÖZDEMİR

Editör

Ömer KAVAKLI

İç Tasarım Ve Mizanpaj

M.Ferhat DEMİR -Y.Samed ÖZER- N. Can ÇAKMAK

Kapak Tasarım

Göktuğ BÜLBÜL

VAKANÜVİST

EDİTÖRDEN...

Dergimizin mayıs sayısının konusu yüce Türk tarihinin zirvesini teşkil eden bir dönemde, Memlûklüler, Timurlular, Osmanlılar ve Altın Orda'nın taraflarının oluşturduğu bir mücadeleyi elimizden geldiğince dergimizde konu edineceğiz. Tarafları ötekileştirmeden, ata ayrımı yapmadan miraslarını anlatmayı umuyoruz.

Mücadelenin sonuçlandığı 1402'den önceki süreç çok büyük önem taşıyor. Zira bir yanda Avrupa'da kendisine karşı birleşip, tüm gücüyle Türk mevcudiyetinin Avrupa'dan ve Anadolu'dan silinmesi için karşısında dikilen kefereyi hayallerinde boğup İstanbul'u 4 kere kuşatan bir askeri deha olan Yıldırım Bayezid; diğer bir yanda Semerkant'tan çıkıp Altın Orda gibi bir dönem süper gücünün belini büken, Hindistan'da fillere karşı taktiksel dehasıyla eşsiz bir mücadele veren, Celayir'i, Horasan'ı, Kafkasya'nın büyük bir bölümünü kendi boyunduruğuna almış hem siyasi, hem de askeri bir deha olan Emir Timur bulunuyor. İki cihan lideri, iki Türk, iki büyük, vizyonlu lider bu mücadelede başrolde.

Dolayısıyla yaşananlardan ötürü kimseyi mutlak suçlu veyahut mutlak masum ilan etme haddine sahip olmaktan çok ırağız. Zira iki taraf da bizim vizyonumuzun çok ötesinde icraatlara sahip şahsiyetlerdir.

İki tarafı da saygıyla yad ediyor, okuyucularımıza keyifli okumalar diliyoruz.

ÖMER KAVAKLI

VAKANÜVİST

İÇİNDEKİLER

Ömer Hayyam.....	1
Yıldırım Bayezid –Timurlenk.....	2
Fatma Bacı.....	3
Kiap-Hane.....	4
Yıldım Bayezid Han.....	5
Tugrul Bey.....	6
Şehzade Mustafa.....	7
Hüseyin Rauf Orbay.....	8
Merzifonlu Kara Mustafa Paşa.....	9
Emir Timur’un Ankkara Savaşı Sonrası Faaliyetleri.....	11
Ankara Savaşı.....	12
Timur-Ankara.....	13
Ankara Savaşı Sonrası Yıldırım Bayezid Ve Osmanlı Devleti.....	15
Türk.....	17
TİMUR CİHAT YAPMIŞ MIDIR?.....	18

ÖMER HAYYAM

18 Mayıs 1048'de İran'ın Nişabur kentinde doğdu. Asıl adı Giyaseddin Ebu'l Feth Bin İbrahim El Hayyam olan Ömer Hayyam İranlı bir astronom aynı zamanda bilim adamı, şair, bilgin ve filozoftur. İran ve doğu edebiyatında rubai türünün kurucusu olan Ömer Hayyam'ın adına Batı ülkelerinde birçok dernek kurulmuş, rubaileri bütün batı dillerine çevrilmiştir. Matematik, fizik, astronomi ve tıp alanlarında birçok icadı ve önemli eseri bulunmaktadır. Ömer Hayyam, yaşadığı dönemde daha çok bilgin olarak ün kazandı. İbn-i Sina'dan sonra Doğu'nun yetiştirdiği en büyük bilgin olarak kabul edilmiştir. Rasyonel ilimler dışında müzik ve şiirle de yakından ilgilendi. Nizamülmülk, bilgisine çok güvendiği için devlet yönetimi konusunda kendisine yardımcı olması için Hayyam'dan yardım istendi ancak O saray entrikalarından hayatının sonuna kadar uzak kalmayı tercih ettiği için bu teklifi geri çevirdi. Hayyam, fizik, metafizik, matematik, astronomi ve şiir alanlarında değişik eserler yazdı. Yazdığı bilimsel içerikli kitaplar arasında İbni Sina'nın Temcid (Yücelme) adlı eserinin yorum ve tercümesi, Cebir ve Geometri Üzerine, Fiziksel Bilimler Alanında Bir Özet, Varlıkla İlgili Bilgi Özeti, Oluş ve Görüşler, Bilgelikler Ölçüsü, Akıllar Bahçesi yer aldı. En büyük eseri Cebir Risalesi'ydı. Matematik bilgisi ve yeteneği zamanın çok ötesinde olan Ömer Hayyam denklemlerle ilgili başarılı çalışmalar yaptı. Bunun yanı sıra, binom açılımını ve bu açılımdaki katsayıları da bulan ilk kişiydi. Ömer Hayyam'ın edebiyat tarihindeki yerini belirleyen, sonraki yüzyıllarda da İslam dünyasının en büyük şairlerinden biri olarak anılmasına neden olan, yazdığı rubailerdi. Ömer Hayyam , İran ve doğu edebiyatında rubai türünün kurucusuydu. O günlerden bugüne dilden dile dolaşarak gelen sayısının iki yüz kadar olduğu tahmin edilen rubaileri, sonraki çağlara da damgasını vuran eserler oldu. Hayyam , rubailerini yazarken oldukça kolay anlaşılabilir, akıcı ve açık bir dil kullandı. Şiirlerinde gerçekçiydi. Yaşadıklarını ve gözlemlediklerini olduğu gibi dile getirdi. Ona göre, en şaşmaz ölçü akıl ve sağduyuydu. İnsanoğlu, gerçeğe ancak akıl yolu ile ulaşabilirdi. Şiirlerinde zamanının haksızlıklarını ve saçmalıklarını ince ve alaycı bir dille yerd. Dörtlüklerinin konusunu aşk, şarap, dünya, insan hayatı ve yaşama sevinci gibi temalardan seçti. İnsan hayatının ana dokularına felsefi bir gözle baktı. Büyük şaire göre gerçek olan, yaşanandır ; dünyanın ötesinde ikinci bir dünya yoktur; insan, yaşadığı sürece gerçektir; en şaşmaz ölçü, iman değil, akıl ve sağduyudur; insan, akılla vardır; dolayısıyla da en iyi ölçü, en şaşmaz kılavuz akıldır ve gerçeğe ancak akıl yolu ile varılabilir. Hayyam'ın şiirinde çağının haksızlıkları, madrabazlıkları ve saçmalıkları ince, alaycı, iğneleyici bir dille yerilir. Dörtlüklerinin konusu; aşk, şarap, dünya, insan hayatı, yaşama sevinci, içinde bulunduğumuz geçici dünyanın tadını çıkarma gibi insanla sıkı bağlantılı olan gerçek eylem ve davranışlardır. Hayyam kendisinden sonra gelen pek çok şairi etkilemiş, rubai alanında tek örnek olarak benimsenmiştir. Batı ülkelerinde adına bir çok dernek kurulmuş, rubaileri bütün batı dillerine, bu arada birçok defa Türkçeye Rubaiyat-i Hayyam, Hayyam'ın Rubaileri, Ömer Hayyam ve Rubaileri, Dörtlükler adı altında tercüme edilmiştir. "Horasan'ın yıldızı; İran'ın ve Irak'ın dahisi, feylesofların prensi Ömer" şeklinde anıldı. "Dedim: Artık bilgiden yana eksikim yok; Şu dünyanın sırrına ermişim az çok. Derken aklım geldi başıma, bir de baktım: Ömrüm gelip geçmiş, hiçbir şey bildiğim yok." diyen Ömer Hayyam 4 Aralık 1131'de doğduğu yer olan Nişabur'da hayatı 83 yaşında sona erdi.

Eda TAŞKIN

YILDIRIM BAYEZİD –TİMURLenk

1. Bayezid ve Timur arasındaki mücadele, 14. yüzyılın sonlarından 15. yüzyılın başlarına kadar süren büyük bir çatışmadır. Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun Sultanı I. Bayezid ile Orta Asya'nın büyük imparatorluğunu yöneten Timur (Timurlenk) arasında güç ve egemenlik mücadelesi yaşanmıştır. Bu iki güçlü lider, kendi imparatorluklarını genişletmek ve bölgedeki hakimiyetlerini sağlamlaştırmak için birbirleriyle çatışmıştır. Mücadele, Bayezid'in Balkanlar, Anadolu ve Rumeli'deki genişleyen imparatorluğu ile Timur'un Orta Asya, İran ve Hindistan'ı kontrol etmek istemesi arasındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. İki lider arasında rekabet, stratejik öneme sahip bölgelerin kontrolü, ticaret yollarının denetimi ve hakimiyet sahalarının çakışması gibi faktörlerle daha da kaçınılmaz hale gelmiştir. Çin üzerine sefere çıkmak isteyen Timur'un karşısında batıda her geçen gün daha da güçlenen ve kendisi için bir tehdit haline gelen bir imparatorluk bulunmaktaydı. Timur, 1402 yılında Bayezid'in Anadolu'da güçlenmekte olan imparatorluğuna müdahale etmek amacıyla sefer düzenledi. Bu sefer, Ankara Muharebesi olarak bilinen önemli bir çatışmaya yol açtı. 20 Temmuz 1402 tarihinde gerçekleşen bu muharebede, iki güçlü lider ve orduları karşı karşıya geldi. Bayezid'in ordusu, Timur'un taktiksel ustalığı ve Moğol savaş stratejileri karşısında büyük bir yenilgiye uğradı. Bu savaşın Timur tarafından küçümsenerek savaş meydanının yukarısında bulunan çadırında satranç oynadığı rivayet edilir. Bu yenilginin ardından Bayezid, Timur tarafından esir alındı ve Timur'un tutsağı olarak kaldı. Osmanlı İmparatorluğu içinde Fetret Devri başladı ve Bayezid'in 4 oğlu arasında taht kavgaları baş gösterdi. Ancak, Timur'un ölümü 1405 yılında gerçekleşti ve Osmanlı İmparatorluğu, Bayezid'in oğulları arasında yapılan mücadelelerden sonra I. Mehmed (Mehmed Çelebi) tarafından yeniden birleştirildi. Bayezid ve Timur arasındaki mücadele, tarihçiler tarafından bölgedeki güç dengelerinin değişimine ve Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesine etkisi açısından önemli bir olay olarak değerlendirilmektedir. Timur'un zaferi, Osmanlıların genişleme hızını yavaşlattı, ancak imparatorluğun çöküşüne yol açacak bir sonuç doğurmadı.

Ayrıca, bu çatışma iki liderin farklı askeri stratejileri ve kültürel farklılıkları arasındaki çatışmayı da yansıtmaktadır. Bayezid, daha geleneksel Osmanlı savaş taktiklerine dayanırken, Timur "Moğol" savaş stratejilerini kullanıyordu. Timur'un ordusu, hızlı ve hareketli bir şekilde saldırı yapabilen atlı okçulardan oluşuyordu ve Bayezid'in daha ağır süvarilerine karşı avantaj sağlıyordu. Bu mücadele aynı zamanda dönemin kültürel ve siyasi dinamiklerini de yansıtıyordu. Timur, kendini Cengiz Han'ın varisi olarak görmekteydi ve imparatorluğunu kurarken Orta Asya Türk geleneğini ve siyasi yapıyı benimsiyordu. Diğer yandan Bayezid, Osmanlı İmparatorluğu'nu İslam'ın savunucusu olarak görmekteydi ve hükümdarlığını dini meşruiyet üzerine inşa etmişti. Bu iki lider arasındaki çatışma, farklı siyasi ve kültürel vizyonlar arasındaki çekişmeyi yansıtıyordu. Sonuç olarak, Bayezid ve Timur arasındaki mücadele, Orta Asya ve Anadolu'da güç ve egemenlik mücadelesi veren iki büyük liderin çatışmasıdır. Bu çatışma, bölgedeki güç dengelerinin değişmesine ve Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırlarının belirlenmesine etki etmiştir. Aynı zamanda farklı askeri stratejiler, kültürel farklılıklar ve siyasi vizyonlar arasındaki çekişmeyi yansıtan bir olaydır. Bu mücadele, tarih boyunca önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir ve bölgedeki siyasi ve kültürel tarih üzerinde derin etkiler bırakmıştır.

Yiğit ÖZKAN

FATMA BACI

XIII. yüzyılda yaşadığı ileri sürülen, Kadıncık Ana veya Hatun Ana isimleriyle de anılan Fatma Bacı hakkında kesin bilgilere sahip olmamakla birlikte Mikail Bayram'a göre Fatma Bacı, Evhadiyye tarikatının piri Evhadüddin-i Kirmani'nin iki kızından biri ve Ahi Evran'ın hanımıdır.

Dünyanın ilk kadın sivil toplum örgütü Kayseri'de XIII. Yüzyılın ilk yarısında Fatma Bacı tarafından kurulan Bacıyan-ı Rum'dur. Yani Rum Bacıları örgütüdür. O tarihlerde Anadolu, İslam dünyasında Rum diyarı olarak adlandırılmaktaydı. İlme, sanata ve ahlâka son derece önem verilen Ahilikte, kadının da sosyal ve ekonomik hayatta önemli bir yeri vardı. Kadınların teşkilatlanıp gelişmesi için Ahi Evran'ın eşi Fatma Bacı, dünyanın ilk kadın teşkilatı olan "Bacıyan-ı Rum" teşkilatını yani Anadolu Kadınlar Birliği'ni kurmuştur.

Kayseri'deki Ahiler tarafından kurulan sanayi sitesinde Debbağlar(dericiler) çarşısının yanında Külahduzlar(dokumacılar) çarşısında hanımlara mahsus çalışma yerleri de bulunurdu. Bacıyan-ı Rum teşkilatına mensup hanımlar bu sanayi sitesinde el sanatlarını ve mesleklerini icra ediyorlardı. Kadınlar daha çok çadircılık, keçecilik, nakışçılık, örgücülük, kilim ve halı dokumacılığı, ipek ve pamuk ipliği üretimini gerçekleştirerek ekonomik hayatın içinde yer almışlardır. Burada dokunan kumaşlar ve halılar ile ülke ihtiyacı karşılandığı gibi ayrıca yurt dışına da ihracat yapılırdı.

Ahilerin kadınlar kolu olarak yetim ve kimsesiz genç kızları himayesine almış, onların eğitimlerinden, ev-bark sahibi olmalarından sorumlu olmuşlardır. Bunun dışında kimsesiz ihtiyar kadınların bakımı, genç kızların evlendirilmesi gibi birtakım sosyal hizmetlerde bulundular, maddi sıkıntı içinde olanlara yardım elini uzatmışlardır. Çalışan kadınlar gerek mesleki ve teknik konularda, gerekse ahlaki, kültürel konuların yanında askeri alanda çağın gerektirdiği eğitim ihtiyacını "Bacıyan-ı Rum" teşkilatında karşıyorlardı. Ahiyan-ı Rum'un sloganı "Eline, diline, beline sahip ol" iken, Bacıyan-ı Rum örgütünün sloganı ise "İşine, aşına, eşine sahip ol"dur.

Bacıyan-ı Rum'un eğitim sistemine bakıldığında;

- v Öncelikle üyelere yamak, çırak, kalfa ve usta sıralaması doğrultusunda sıkı bir mesleki uygulamalı eğitim veriliyordu.
- v Mesleki eğitimin yanında zaviyelerde dini, ahlaki ve güncel hayatla ilgili bilgilerde verilmekteydi.
- v Binicilik, atıcılık gibi eğitimlerde verilerek askeri yetenekte kazandırılırdı. Nitekim Kayseri'nin savunması sırasında Moğollara karşı mücadelede yer almışlardır.

Anadolu Selçuklu Devleti hükümdarı Alaaddin Keykubat'ın ölümü Anadolu için güzel günlerin sonu, kötü günlerin ise başlangıcı oldu. Moğolar karşısında 1243 yılında alınan Köseadağ yenilgisi sonrası Anadolu işgal ile karşı karşıya kaldı. Moğollar tarafından kuşatılan Kayseri ahiler ve Bacıyan-ı Rum mensuplarının yardımı ile uzun süre işgale direndi. İhanet sonucu şehri ele geçiren Moğollar başta ahiler olmak üzere halkı kılıçtan geçirdiler. Bir çok erkek ve kadın ise bunların arasında Fatma Bacı'da vardı esir edildi ve İran'a götürüldü. Fatma Bacı 1260'lı yıllarda ancak serbest kalarak Anadolu'ya dönebildi. Fakat eşi Ahi Evran bir Türkmen ayaklanması sırasında emir Nurettin Caca Bey tarafından katletti. Yaşamını geri kalanını Sulucakarahöyük (bugün ki Hacıbektaş ilçesi) çevresinde tamamlamış tahminen 1275 yılında vefat etmiş ve yaşadığı süreçte herkesten saygı görmüştür.

Birçok batılı araştırmacı, tarihin o döneminde Anadolu'daki kadınların bir araya gelerek bugün ki anlamda bir sivil toplum örgütü kurmalarını hayretle karşılamıştır. Alman araştırmacı Franz Taeshner de bunlardan biridir. Franz Taeshner, Ahilik teşkilatı ile aynı dönemde kurulan bu teşkilatın varlığına inanamaz. Çünkü o çağlarda Türk kadınının böyle bir sivil toplum örgütünü kuracak kadar bilinçlendiğine akıl erdiremez. Fakat kadınlar tarafından kurulan Bacıyan-ı Rum teşkilatı XIII .yüzyılda kadının gücünü herkese göstermişti

Dilara POLAT

KİTAP- HANE

Evi var mıdır kitapların? Yoksa her kitap ayrı bir ev midir? O halde kütüphaneler birer dünya mıdır? Belki de evlerin kitaplara ihtiyacı yoktur, bizlerin kitap dolu evlere ihtiyacı vardır. Çünkü kitap Mehmet Murat İldan ‘a göre “İyi bir kütüphane, evin içindeki dev bir imparatorluktur. “

İki kelimenin birleşmesi sonucu oluşan kütüphane kelimesi, Arapça kitaplar anlamına gelen “kütüb” ve Farsça ev anlamına gelen “hane” sözcüklerinin birleşmesi sonucu oluşmuştur. Tarih boyunca kütüphaneler insanları ilme ve bilgiye teşvik etmesi amacı ile şehrin kalbine inşa edilmiş mimari eserlerdir. Nasıl ki fetihlerden sonra bayındır hale getirilmek amacıyla inşa edilen ilk yapılardan biri kütüphane ise işgallerde de harap edilen ilk yerlerden biri yine kütüphanelerdir. Bu anlamda kütüphanelerin değeri ve önemi büyüktür.

Kütüphanesiz bir medeniyet düşünülemez. Tarihe baktığımız zaman ilk medeniyetlerden bu yana kütüphaneler ilmin vazgeçilmez gagesidir. Dünya tarihinin bilinen ilk kütüphanesi olan “Ninova Kütüphanesi” nin tarihi MÖ. 600 lü yıllara dayanmaktadır. Bu kütüphanenin kurucusu olan Asurluların gelmiş geçmiş en güçlü hükümdarı medeniyette siyasi ve askeri başarılarının yanı sıra ilim ve bilgiye izler bırakmak istemiştir. Bunun için toprakları içerisinde bulunan bütün yazılı tabletleri toplamış ve ortalama 30.000 tableten oluşan bu kütüphaneyi kurmuştur. Tarihimiz açısından çok önemli olan Gılgamış ve Yaradılış Destanları Ninova kütüphanesinden günümüze ulaşan en önemli eserlerdir. Ayrıca tarihi MÖ. 300lü yıllarda büyük İskender’in kurduğu ve ismini verdiği İskenderiye şehri dönemin en önemli liman şehirlerinden birisidir. Bu şehir İskenderiye Kütüphanesinin kurulmasıyla beraber bir bilim merkezi haline gelmiştir. İskenderiye Kütüphanesi antik çağın en büyük derlemesine sahip kütüphanesi olmuştur. Yaklaşık olarak 900.000 el yazmasına sahip olduğu belirtilen bu kütüphanede Öklid, Arşimet, Herofilos ve Batlamyus gibi isimler bu kütüphane de çalışmışlar. Her şeyin yanı sıra 600 yıl hüküm sürmüş Osmanlı devletinde de kütüphaneler çok büyük önem arz etmekteydi. Kütüphaneler Osmanlı’da 15. yüzyıldan itibaren varlığını sürdürmeye başlamıştır. İmparatorluğu’nun sürekli yaşadığı savaşlar ve iç kargaşalar sebebiyle toplumda kütüphanelere karşı ilgi azalmış olsa da, daha sonraki evrelerde tekrar eski seviyesine ulaşmıştır. Öyleki savaşlarda özellikle kütüphanelerin yıkımına önem verilmiştir ki insanların ilme, bilgiye ulaşması engellensin. Bütün uğraşlara rağmen kütüphane ve kütüphanecilik gelişimini engellenememiştir. Köprülü yazma eser kütüphanesi, atıf efendi yazma kütüphanesi, Topkapı Sarayı kütüphanesi gibi kütüphaneler Osmanlı’nın en önemli kütüphanelerinden bazılarıdır. Tarihin ilk yazılı eserleri olan tabletler kâğıdın gelişimi ile yerini el yazması kitaplara bıraktı. El yazması eserler ve tabletler tarihin ilk kütüphanelerini oluşturmuş olsa da bunlar yazılmaları ve çoğaltılmaları son derece meşakkatli idi. Matbaanın gelişmesi ile baskı kitaplar çoğaltıldı ve kütüphanecilikte yeni bir çağ başlatıldı.

Bundan 20 yıl önceki kütüphane anlayışıyla 10 yıl önceki kütüphane anlayışı büyük farklılıklar göstermektedir. Her geçen zaman diliminde kütüphaneler de farklılaşmakta ve sunduğu imkânları çeşitlendirmektedir. Tabletler, el yazmaları ve matbaa derken bilgisayarlar artık kütüphanelerimizin vazgeçilmez birer parçasıdır. Son zamanlarda önem taşıyan Z kütüphaneler kütüphanenin gelişiminin göstergesidir. Bilgiye erişimde fırsat eşitliği, Sesli ve elektronik kitaplar, Modern ve estetik tasarım, Pedagojik uygunluk, Taşınabilir raflar, Ahşap ve kumaşla kaplanmış duvarlar, Okuma zevki uyandıran ortam gibi imkânları bizlere sunmak Z kütüphanenin başlıca amaçları arasındadır. Amaçlarının yanı sıra teknolojinin gelişmesi ile birlikte insanlar sınırsız imkânlarla sahipler. Bütün gelişmeler yeterli görülmeyip her geçen gün kütüphane kütüphanecilikte gelişimler sağlamaktadır. Ama hiçbir gelişim ilmin, bilginin ve eski eserlerin önemini azaltmamakla birlikte onlara erişimi kolaylaştırmaktadır.

Nisa ŞEVİN

YILDIRIM BAYEZİD HAN

Osmanlı İmparatorluğu'nun 4. Padişahı, İstanbul'u ilk defa kuşatan, savaşlardaki hızı ve çevikliğiyle Yıldırım unvanını alan cennet mekan Yıldırım Bayezid Han. Babası Murad-ı Hdavendigar bir Sırp tarafından şehit edilince devlet büyüklerinin müşterek kararıyla tahta çıkmıştır. Atalarından farklı olarak hem Anadolu'da hem de Balkanlarda fetih politikası uygulamıştır.

Niğbolu kalesini kuşatmıştır lakin bir türlü feth edememiştir. Hucümların en şiddetli anında daha önceki muharebede de askerlerin yaralarını saran bir genç kale kapısını ardına kadar açmıştır. Bunun ardından kale çabucak feth edilmiştir. Zaferden sonra bu genci arayan Yıldırım Bayezid bir türlü bulamıştır. Bursa'ya gelmeyip Edirne'de konaklayan Yıldırım günler sonra Bursa'ya dönmüştür. Osmanlı ordusunu ve Sultanı karşılayanlar arasında Emir Sultan da vardır. Yıldırım Bayezid onunla selamlaşınca kalenin kapılarını açan o genç olduğunu anlamıştır. Sultan ona şifreli olarak; "O el çabukluğu ne idi?" diye sormuştur.

Emir Sultan ise; "Allah'ın kuvvet ve yardımı, biat edenlerin vefa ve sadakatleri üzerindedir." mealindeki ayet-i kerimeyi okumuştur. Yıldırım Bayezid Han atından inerek onunla kucaklaştı ve göz yaşlarını tutamarak ikisi de ağlamıştır. İstanbul'u üç kez kuşatmış olup bir sonuç elde edemiştir. Üçüncü kuşatmanın ardından Osmanlı'ya karşı bir Haçlı seferi başlatılmıştır.

Yıldırım Bayezid Han Niğbolu önlerinde Haçlıları büyük bir bozguna uğratmıştır. Bu savaştan sonra Abbasi Halifesi Yıldırım'a Sultan-ı İklm-i Rum unvanını vermiştir. Bu savaşı kazanmadan önce Bursa'ya 20 tane cami yaptırmayı vaat etmiştir. Savaş sonrası elde edilen büyük zaferle damadı olan Emir Sultan'ın tavsiyesi üzerine 20 kubbeli bir cami yaptırmaya karar vermiştir. Bursa Ulu Camii bu şekilde yapılmıştır. Daha sonraları Yıldırım'ın bir mahkemede şahitlik etmesi gerekmiştir. Devrin kadısı Molla Fenari, padişahı süzdükten sonra şahitliğinin kabul edilmeyeceğini çünkü cemaatle namaz kılmadığını söylemiştir. Elinde imkanı olduğu halde cemaate gelmeyen bir kimsenin yalancı şahitlik edebileceğini söylemiştir. Yıldırım ise hatasını anlayıp mahkemeyi terk etmiş ve hemen sarayın yanına bir camii yapılmasını emretmiştir. Anadolu Beylikleri üzerine süratle hareket ederek birçounu ortadan kaldırmıştır. Timur'un sivası yakıp yıkması, Osmanlı şehzadelerinden birini esir olarak istemesi ve diğer sebeplerden ötürü 1402 yılında Ankara Savaşı yapılmıştır. Timur'un filleri ve Karatarlar'ın isyanı sonrasında Yıldırım Bayezid mağlup olup esir düşmüştür. Savaştan sonra Fetret Devri başlamıştır. 8 Mart 1403 tarihinde vefat eden Yıldırım Bayezid'in neden öldüğü kesin olarak bilinmemektedir.

Sezai Emir SAATCİOĞLU

TUĞRUL BEY

Tuğrul Bey, 990 tarihinde Horasan'da doğdu. Tuğrul, çakırdoğan, yırtıcı kuş demektir. Tuğrul Bey, Büyük Selçuklu Devleti'nin kurucusu ve ilk hükümdarıdır. Tuğrul Bey, Oğuzlar'ın Kınık boyundan olan Selçuk Bey'in torunudur. Tuğrul Bey'in babası Mikail Bey, akın esnasında şehit düşünce, dedesi Selçuk Bey'in yanında büyümüştür. Tuğrul Bey'in çocukluğu Cend şehrinde geçti. Tuğrul Bey, Gaznelilerin, Selçuk Bey'in oğlu Arslan Yabguyu esir almasından sonra 1025 yılında Selçukluların başına geçti. Altun Can Hatun ile evlendi. Selçuklulara yeni bir yurt arayan Tuğrul Bey komutasındaki Türkler Horasan'a göç ettiler. 1028-1029 yılları arasında kardeşi Çağrı Bey ile birlikte Merv ve Nişabur kentlerini ele geçirdi. Buhara ve Belh kentlerine seferler düzenledi. Tuğrul Bey, 1038 yılında Nişabur'da kendini sultan ilan etti. Tuğrul Bey, 1040 Mayıs'ında çölden çıkıp, Serhas'ta Gazneli ordusuyla karşılaştı. Gazneliler ot ve yiyecek sıkıntısı çektiğinden Merv'e hareket edince, Tuğrul Bey'in kumandasındaki Selçuklular, sağdan ve soldan taarruzla Gaznelileri taciz ettiler. Dandanakan Kalesi önünde yapılan asıl muharebede Gazneliler bozuldu. 23 Mayıs 1040 tarihinde kazanılan Dandanakan Zaferiyle, Tuğrul Bey tekrar tahta oturdu. Tuğrul Bey zafer sonrasında ele geçen ganimetle zenginleşip, kumandanlara pekçok ihsanlarda bulundu. Kurultay toplandı. Kurultayda devletin temel stratejisi tespit edilip, planlar yapıldı. Bağdat'taki Abbasi halifeliğine bağlılık ve hürmet ifade eden mektup gönderildi.

Tuğrul Bey, kardeşi Çağrı Bey'i Horasan valisi tayin eden Tuğrul Bey İran'ın büyük bir bölümünü ele geçirdi ve Selçuklu topraklarını Anadolu'ya kadar genişletti. 1055 yılında Bağdat merkezli Abbasi halifesi olan Kaim Bağdat'ı ellerinde bulunduran Şii mezhepli Buveyhoğulları'na olan bağımlılıktan kurtulmak için Bağdat'lı ünlü alim, fakih ve kadı Mavardi'yi Tuğrul Bey'e göndererek Selçuklu hükümdarı Tuğrul Bey'den yardım istedi. Bağdat'a asıl iktidar gücü olan halifelik muhafız güçleri komutanı olan Türk asıllı ama Şii mezhepli "Basasırı" destek görmeyi önceden kabul etti. Ama sonra "Basasırı" bu görüşünden ayrıldı ve Buveydiler ile aksi düştü. Halife Kaim de bu ayrılıktan istifade edip Tuğrul Bey'i Bağdat'a davet etti. Tuğrul Bey Abbasi halifesini Şii'lerden kurtarmak için 1055'te Bağdat'a yaptığı seferde Buveyhoğulları ile savaştı ve onları ağır bir yenilgiye uğrattı. Irak'da son Buveyhoğulları hükümdarı olan El-Meliku'r-Rahim'i esir alan Tuğrul Bey bu devlete son verdi. Tuğrul Bey Bağdat'a girip Abbasi halifeliğinin koruyuculuğunu üzerine aldı. Fakat tam bu sırada Selçuklu idaresinde bulunan ülkede Tuğrul Bey aleyhine üvey kardeşi İbrahim Yinal isyan etti ve büyük sayıda Türkmen de bu isyana katıldı. Tuğrul Bey isyancı üvey kardeşi İbrahim Yinal ve Buveyhoğulları orduları ile zor bir savaşa girmek zorunda kaldı. Aralık 1058'de 400 atlı süvari bedevi Banu Hilal aşiret birlikleri başlarında 1055'de Bağdat'dan sürülmüş Basasırı olarak Bağdat'ı işgal ettiler. Şehirde camilerde Kahire'de bulunan Şii Fatimiler halifesi Mustensir adına hutbe okuttular. 1060 yılında Tuğrul Bey İbrahim Yinal isyanını bastırdı ve Fatimilerin eline geçmiş olan Bağdat'ı ele geçirdi. Abbasi halifesi Kaim'in tekrar Bağdat'a dönmesini sağlayan Tuğrul Bey, halifenin kızı Seyyide Fatıma el-Betül ile evlendi. Halife Kaim, Tuğrul Bey'e Sultan, Ruknu 'd-Devle (Dinin direği) ve Malikul-Meşrik ve Magrib (Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı) unvanlarını verip onu Sultan ilan etti. Tuğrul Bey'in ilk eşi tutulmuş olduğu hastalıktan 1060 yılında Cürcan'da vefat etmiştir. Eşini kaybetmekten derin üzüntü duymuş olan Tuğrul Bey, eşinin cesedini Büyük Selçuklu Devleti'nin başkenti Rey kentine getirtirmiş ve orada defnettirmiştir. Tuğrul Bey, devamlı mücadeleyle geçen uzun yıllar sonunda çok büyük işler başardı. Dünyanın en büyük devletlerinden birini kurup, Türk İslam alemine çok hizmeti geçti. Maverünnahr'den Anadolu'ya, Irak'tan Azerbaycan ve Kafkasya'ya kadar olan ülkede huzur ve emniyet tesis etti. Yirmi sekiz ülkeye kendi hakimiyetini kabul ettirdi. Zirai, ticari faaliyet neticesinde iktisadi hayat gelişip, refah seviyesi yükseltildi. Bizans akınlarında çok ganimet alınıp, büyük gelir elde edildi. Devlet teşkilatı muazzam şekilde tesis edilip, kuvvetli temeller üzerine oturtuldu. Selçuklu devlet teşkilatı, devrinde ve sonra kurulan Türk ve İslam devletlerine örnek oldu. Tuğrul Bey, yirmi beş yıl adalet, ihsan ve gazalarla geçen hükümdarlıktan sonra, hastalandı. Tuğrul Bey 4 Eylül 1063 tarihinde 73 yaşındayken çocuksuz olarak İran'ın Rey kentinde vefat etmiş ve yerine yeğeni Alp Arslan geçmiştir. Tuğrul Bey adil, vakur, cömert, samimi, iyi ve yumuşak huylu bir şahsiyetti. Halkı tarafından sevilen bir hükümdar ve ordusunca tam bağlanılan kuvvetli bir kumandandı. "Kendime bir saray yapıp da yanında bir cami inşa etmezsem, Allahu Teala'dan utanırım" sözü, Tuğrul Bey'in dini duygularını çok güzel ifade etmektedir.

Nisanur PASİNLİ

ŞEHZADE MUSTAFA

I. Mustafa(Şehzade Mustafa),Kanuni Sultan Süleyman'ın ve Mahidevran'ın oğludur. 1515 yılında Manisa'da doğmuştur. Saray'da iyi bir eğitim almasının yanı sıra büyük şehzade olması dolayısıyla oldukça da gözdeydi. Kanuni'nin daha sonra Hürrem Sultandan da oğulları olunca, şehzade Mustafa'ya taht konusunda rakipleri çıkmıştır. Bütün olaylar buradan ateş almıştır. Tahta hangi şehzade çıkacak. Devlet geleneklerine göre şehzadeler deneyim kazansın diye sancaklara gönderilirdi. Burada şehzadeler halkın sorunlarını, devlet işlerini öğrenirlerdi. Daha sonra bu gelenek kaldırılmış kafes sistemine geçilmiştir. Bu yüzden daha sonraki yüzyıllarda tahta geçen padişahlar, deneyimsizlikten devleti doğru yönetememişlerdir. Şehzade Mustafa da 18 yaşındayken 1533 yılında Saruhan Sancak Beyi olarak, sekiz yıl Manisa da görev yapmıştır. Bu süre sonrasında Amasya Sancak Beyliğine atanır. Yerine Manisa'ya babası Kanuni tarafından Şehzade Mehmed atanır. 1543'te Şehzade Mehmed ölünce de yerine Şehzade Selim getirilir.ya taht konusunda rakipleri çıkmıştır. Bütün olaylar buradan ateş almıştır. Tahta hangi şehzade çıkacak. Devlet geleneklerine göre şehzadeler deneyim kazansın diye sancaklara gönderilirdi. Burada şehzadeler halkın sorunlarını, devlet işlerini öğrenirlerdi. Daha sonra bu gelenek kaldırılmış kafes sistemine geçilmiştir. Bu yüzden daha sonraki yüzyıllarda tahta geçen padişahlar, deneyimsizlikten devleti doğru yönetememişlerdir. Şehzade Mustafa da 18 yaşındayken 1533 yılında Saruhan Sancak Beyi olarak, sekiz yıl Manisa da görev yapmıştır. Bu süre sonrasında Amasya Sancak Beyliğine atanır. Yerine Manisa'ya babası Kanuni tarafından Şehzade Mehmed atanır. 1543'te Şehzade Mehmed ölünce de yerine Şehzade Selim getirilir. Şehzade Mustafa görevinde başarılıdır. Devletin doğu sınırlarını güvence altında tutar. Askerlerde bu durumları izler. Şehzade Mustafa burada da altı yıl görev yaparak Konya Sancak Beyliğine atanır. Zaman su gibi geçmiştir. Batıda "Muhteşem Süleyman" diye nam salan padişah yaşlanmıştır. Yeniçeri Şehzade Mustafayı pek sevmektedir. Yeniçeri onu padişah olarak görmek istemektedir. Lakin tahtı, padişah oğullarının hepsinin isteme hakkı vardır. Daha da önemlisi kime taht nasip olursa kardeşini öldürebilir. Bu acı veren bir haktır; ama Osmanlının altı yüz yıl hüküm sürmelerini sağlamıştır.

Nahcivan seferine giden Osmanlı ordusu, Konya'da konaklamıştır. Şehzade Mustafa için ecel yaklaşmıştır. Birtakım mektuplar gelip gitmiştir. Ortalık kızıışmıştır. Rüstem Paşa padişaha Mustafa'nın tahtı ele geçirmek için hazırlandığını bildirince Sultan Süleyman oğlunu öldürtmeye karar verdi. 1553 yılında Üsküdar'dan yola çıkan padişah, Aktepe yakınlarında ordugahını kurdu ve şehzade Mustafa'da 5000 kişilik kuvvetiyle o gün oraya gitti. Ertesi gün otağ-ı hümayunda babasını ziyarete gitti ve içeriye girdiği sırada 7 dilsiz cellat üzerine atılarak şehzadeyi boğdu.

Kanuni oğlu Şehzade Mustafa'nın idamına ebedî devlet ve nizam-ı alem için hüküm verdi ve bu büyük bedele katlandı. Ayrıca bunun acısını derinden hissederek vefat ettiği güne kadar hissederek cenazesinin başında gözyaşları döktüğü biliniyor.

Şehzade Mustafa herkes tarafından sevilen bir şehzadeydi. Babasına her zaman güzel hediyeler, atlar yollardı. Askerin sıkıntısıyla ilgilenirdi. Gönüllerini hoş tutardı. Alimlere büyük saygısı vardı. Kendisi de alimdi, şairdi.

HÜSEYİN RAUF ORBAY (1881-1964)

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde, Kurtuluş Savaşı'nda ve Türkiye Cumhuriyeti döneminde önemli görevlerde bulunmuş olan asker kökenli bir bürokrat, namıdiğer Hamidiye Kahramanı Hüseyin Rauf Orbay... II. Abdülhamit'in son döneminde yetişen II. Meşrutiyet'ten cumhuriyete Türk milletinin kaderi üzerinde söz ve emek sahibi olmuş bir neslin, Milli Mücadele'nin öncü kahramanlarından biridir. 27 Temmuz 1881 tarihinde İstanbul'un Cibali semtinde doğan Orbay, Trablusgarp Valiliği ve Ayan Meclisi üyeliği yapmış olan, Kafkasya kökenli Aşharuva Mehmet Muzaffer Paşa ile Kürt aşiret reislerinden Bedirhan Paşa'nın kızı Rüveyda Hanım'ın oğludur. Deniz Harp Okulu'nu ve Mühendishaneyi 1899'da bitirip, Amerika, İngiltere, Almanya gibi dönemin önemli ülkelerinde çeşitli dış görevlerde bulundu. I. Balkan Savaşı sırasında Yunan donanması Çanakkale'yi abluka altına alınca Akdeniz'e Hamidiye isimli bir gemiyle açılan Orbay, tarihin ilk korsan kruvazör harekâtını gerçekleştirdi. Bu dönemde Sırbistan'da askeri tesisleri bombaladı ve düşmana ait savaş gemilerini batırdı.

Bunun üzerine Çanakkale ağzındaki Yunan baskısı azaldı. Harekâtın ardından da kendisine "Hamidiye Kahramanı" unvanı verildi. Gazi Mustafa Kemal Paşa, Hüseyin Rauf Orbay'a yazdığı bir mektupta, "Benim çok muhterem kardeşim ve Türkiye'yi kurtarmakta hakiki yardımcı ve zahir kardeşim Hüseyin Rauf 'a" diyerek gözünde Hüseyin Rauf Orbay'ın nasıl biri olduğunu ortaya koymuştur. Birinci Dünya Savaşı'nda İran ve Irak'ta Osmanlı Teşkilat-ı Mahsusa'sının bir görevlisi olarak bulundu. Bunun üzerine yarbay rütbesine yükselerek Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı'na atandı. İzzet Paşa kabinesinde Bahriye nazırlığı yapıp, Osmanlı Devleti'nin çöküş belgesi olan Mondros Mütarekesi'ni imzalayan kişi olmak zorunda kaldı. Rauf Paşa, Ahmet İzzet Paşa kabinesinin görevden çekilmesi üzerine Bahriye Nazırlığından ayrıldı ve Anadolu'daki Milli Mücadele hareketine katıldı. Mustafa Kemal Paşa'ya katılmak için Ali Fuat Paşa ile birlikte Amasya'ya geçti. Daha sonra Sivas'a gelerek burada yapılacak olan kongrenin başkan yardımcılığına getirildi. Bunun yanında Son Mebusan Meclisi toplantısına heyeti temsiliye adına katıldı. Kurtuluş Savaşı'nın Türk ordusunun zaferiyle sonuçlanmasının ardından başlayan Lozan Barış Konferansı sırasında da İsmet Paşa'nın üstlendiği milli savunma ve dışişleri bakanlıklarına vekâlet etme görevi kendisine verildi. Lozan Anlaşması'nın imzalanmasının ardından da görevinden istifa etti. Rauf Orbay, meclisin ikinci döneminde İstanbul milletvekili olarak Halk Fırkasından bağımsız bir politika takip etmeye başladı. Daha sonra Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kuruluşuna katılarak çalışmalarını burada sürdürdü. Ancak parti 3 Haziran 1925'te kapatıldı. Rauf Bey'in İstanbul basınına Cumhuriyet'in ilan edilme yöntemini eleştiren bir beyanı ve hilafetin kaldırılmasına yönelik çabalara muhalefet etmesi gibi tutumları yüzünden Mustafa Kemal Paşa ile araları açıldı. Onun penceresinden Mustafa Kemal ve destekçileri fazla radikaldiler. 17 Haziran 1926 tarihinde de İzmir Suikastı olayıyla ilgili olarak yargılandı. Bu süreçte tedavi için Viyana'da olan Orbay'ın mahkeme tarafından medeni haklardan mahrum edilmesine ve mallarının haczine karar verildi. Rauf Bey bu suçlamaları reddederek yurda geri dönmedi. Birleşik Krallık, Hindistan, Çin ve Mısır gibi çeşitli ülkelere seyahatler düzenledi. 1933 yılında çıkartılan genel af yasasından yararlanmayı da şu sözleri reddetti: "Benim asla ve hiçbir suretle en ufak bir cürümle dahi suçlu olmadığım için, ilan edilen aftan katiller ve şakiler gibi faydalanmayı düşünmem mümkün değildir." Daha sonra eniştesinin 1935 yılında vefatı üzerine ailesinin ısrarıyla yurda geri döndü. Bu dönemde yeniden siyasete atılarak Kastamonu ilinden milletvekili seçildi.

1942 senesinde de Londra Büyükelçiliği'ne tayin edildi. Rauf Orbay, 1964 yılında İstanbul'da geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi. Cenazesi Erenköy Sahrayı-ı Cedit Mezarlığı'nda toprağa verildi.

MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa 1634 yılında Merzifon'un ilçeye en yakın köylerinden biri olan Mirince köyünde dünyaya gelmiştir. O bölgenin sipahi ileri gelenlerinden Oruç Bey'in oğludur. Annesi Abide Hatun'dur. 4 yaşında yetim kalmıştır. Babasının yakın arkadaşı Köprülü Mehmet Paşa tarafından yaşıtı Köprülü Fazıl Ahmet Paşa ile birlikte yetiştirilmiştir. Daha sonra Köprülü Mehmet Paşa'nın kızı ile evlenerek damadı olmuştur.

Osmanlı padişahı Avcı Mehmet'in saltanatı sırasında 3 Kasım 1676- 15 Aralık 1683 tarihleri arasında sadrazamlık yapmış bir devlet adamıdır.

1672-1677 de Lehistan seferi sırasında Osmanlı orduları serdar-ı ekremliği önce Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'ya vermiştir. Ama daha sonra Merzifonlu Kara Mustafa Paşa serdar olmuştur. 17 yüzyılın ortalarında Ukrayna diye bir devlet mevcut değildi. Dinyeper Nehri Ukraynalıları ikiye bölmüştü. Nehrin kıyısı Lehistan'ın sol kıyısı ise Rus Çarlığı elindeydi. Sadrazam Köprülü Fazıl Ahmet Paşa komutasındaki 80 bin Osmanlı askeri 1672 yılında Ukrayna'ya girdi ve bazı kentleri kuşattı. Büyük yenilgiye uğrayan Lehler 18 Ekim 1672 yılında Bucaş Antlaşmasına razı oldular.

Bu savaş sonunda Osmanlı Devleti batıda en geniş sınırlarına ulaştı. 3 Kasım 1676 da Kara Mustafa Paşa, Sadrazam Fazıl Ahmet Paşa'nın ölmesi ile sadrazamlığa getirildi. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın sadrazam olduktan kısa bir süre sonra katılmış olduğu birinci Osmanlı Rusya Savaşı'ndan ise Osmanlı Devleti Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın gösterdiği başarılarla savaşı galibiyetle sonlandırmıştır. Padişah Dördüncü Mehmet Kara Mustafa Paşa'ya Yarikkale ve Komarom kalelerinin operasyon yapmaya ve onları kuşatmaya izin verdi. Osmanlı ordusu 21 Ocak 1682 de seferber edildi.

6 Ağustos 1682 de de savaş ilan edildi. Hazırlıklar uzun bir süre devam etti . Osmanlı ordusu 14 Temmuz'da Viyana'yı kuşattı. Fakat Osmanlı ordusu zamanı hesaba katmadılar. Daha sonra ordularını kombine edip ilerlememeleri ve yiyecek desteğinin kesilmesi Osmanlı ordusunu iyice zayıflatmıştı. Kuşatma devam ederken Osmanlı ordusunun Lehistan Krallığı Sobieski'nin 120 bin kişilik yardım kuvvetinin durduramaması üzerine bu Viyana Kuşatması neticesiz kaldı.

Viyana bozgununun sorumluluğunu taşıyan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Belgrat'ta idam edildi. Padişah daha sonra düşünüp; yapmış olduğu başarılı hizmetlerden dolayı Kara Mustafa Paşa'nın başının kesilmesini geri almak istemiş ve ikinci bir emirle affedilmesini emretmiştir. Fakat ikinci emir ulaşana kadar görev verilen ulaklar paşayı idam etmişlerdir. Kesilip gömülen başının üzerine seng-i ibret (ibret taşı) konmuştur.

ATATÜRK'E GÖRE MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA

Yıl 1933. Mustafa Kemal Atatürk Ankara Konservatuarı'nı gezmektedir. Bir sınıfa girer ve ders tarihtir konuda Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın 2. Viyana Kuşatmasında aldığı yenilgidir. Öğretmen Merzifonlu ile ilgili olumsuz sözler kullanmaktadır. Paşa'nın bozguna uğradığından ve Osmanlıların bundan sonra gerilemeye , toprak yitirmeye başladığından söz etmektedir. Mustafa Kemal öğretmenin bu sözlerine karşı çıkmıştır:

- **“Öğretmen Bey! 173 bin kişilik bir orduyu İstanbul'dan alıp Avrupa'nın göbeği olan Viyana önlerine götürmek her komutanın yapabileceği bir iş değildir. Bu büyük tarih olayını , o büyük adam gerçekleştirmiştir. Viyana'yı ancak padişah Kanuni Sultan Süleyman kuşatabilmiştir. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'da onun derecesinde büyük bir adamdır”, demiştir.**
-

Amasya ilimizin Merzifon ilçesinde Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın adı yaşatılsın diye bazı kurum ve kuruluşlara onun ismi verilmiştir. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Devlet Hastanesi, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Medresesi bunlardan bazılarıdır. İstanbul'da da kendi adına açılan Kara Mustafa Paşa Camii 'si bulunmaktadır.

Merve ÇINAR

EMİR TİMUR'UN ANKARA SAVAŞI SONRAŞI FAALİYETLERİ

Yıldırım Bayezid'in Anadolu'da Türk birliğini yeniden kurmak için vargücüyle çalıştığı bir sırada, Timur da, Asya'daki muhteşem imparatorluğunu daha genişletmek için sağa-sola seferler tertip etmekte idi. 1399 yılında Hindistan seferine çıkan ve büyük başarılar kazandıktan sonra, Samerkand'a dönen Timur, Celayirli Ahmed'in Bağdad'ı tekrar eline geçirdiğini haber alınca, bunu hazmedemeyerek, yeniden Bağdad üzerine geldi. Şehri zaptetti. Sultan Ahmed, Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf ile Suriye'ye firar etti. Halep yakınında Memlükler tarafından yolları kesilince de Anadolu'ya, Yıldırım Bayezid'e iltica eylediler.

Sultan Ahmed ile Kara Yusuf, Bursa'ya geldiklerinde, Yıldırım Bayezid tarafından büyük bir merasimle karşılandılar. Hatta, Yıldırım, Sultan Ahmed'in kızını oğlu Mustafa Çelebi'ye nişanladı. Sultan Ahmed ile Kara Yusuf'un Osmanlı hükümdarının iltifatlarına nail olup himaye görmesi Timur'u gazaba getirdi. Timur, Yıldırım Bayezid'e bir mektup göndererek, Sultan Ahmed ile Kara Yusuf'un kendisine gönderilmelerini veya idam edilmelerini yahut da Osmanlı topraklarından harice çıkarılmalarını talep etti. Yıldırım Bayezid, Timur'un bu mektubuna hayli hiddetlendi. Yıldırım Bayezid, Timur'a, 'O kan dökücü ve gaddarın fitne ve aldatmasını defetmek bize vacib olmuştur. Kendisi bu tarafa gelmekte üşenme gösterirse, biz onun kaskına Tebriz ve Sultaniye'ye varmaya üşenmeyiz.' Diye haber gönderdi.

Timur, 13 Mart 1402'de Tebriz'e geldi. Savaşın mesuliyetini tamamıyla Osmanlı hükümdarına yıkmak isteyen Timur tarih huzurunda kendini haklı çıkaracak bazı hususlar elde etme gayesini güdüyordu. Diğer taraftan Yıldırım Bayezid'i tahrik ederek, üzerine gelmesini sağlamaya çalışan Timur, böylece savaşa muhalefet eden şehzadeleriyle ümerasına emr-i vaki yapmak istiyordu.

Tokat'ta Timurlenk'i bekleyen Yıldırım Bayezid, onun önce Kayseri'ye, oradan da Kızılırmak kenarını takiben, Ankara'ya doğru gittiğini haber alınca, büyük bir harp divanı tertip etti. Kumandanların birçoğu, Timur ile meydan savaşı yapılmamasını, sarp yerlere çekilerek, baskınlarla taciz edilmesini ve münasip yer ve zamanlarda yapılacak hücumlarla hezime uğratmayı teklif ettiler. Hoca Firuz ise, Timur'un Anadolu'daki mezalimine bir son vermek için, bir an önce üzerine yürünülmesini teklif etti. Bu son teklifin kabulü üzerine Yıldırım Bayezid, Tokat'tan hareket ederek, Kızılırmak kenarlarında ona yetişmeye çalıştı. Ankara'nın kuşatıldığını öğrenince, vakit geçirmeden bu şehrin üzerine yollandı. 28 Temmuz Cuma günü başlayan muharebede, Timur'un kuvvetleri, Osmanlıların sol koluna yüklendi; ilk anda herhangi bir başarı elde edemediler. Osmanlı askerlerinin karşı saldırısına, birbirlerine zincirlenmiş filler ile Maveraünnehr'den getirilmiş olan zırhlı alayları yerleştirmiş bulunduğu için, Osmanlı hücumunu, bütün şiddetine rağmen tesirsiz hale getirdi. Timur, Osmanlı merkezine başlattığı saldırıda, yeniçerilerin katı müdafaaları ile karşılaştı. Sol kolda vukua gelen iltihakların sağ kolda da vukua gelmesi, bir ara, düşmanı gerilere sürmüş olan Osmanlı kuvvetlerine karşı Timur'un taze kuvvetlerle takviyede bulunması ve Anadolu sipahilerinin topluca iltihakları, Hoca Firuz'u geri çekilmeye mecbur etti. Böylece, Yıldırım Bayezid, yeniçeriler ile merkezde tek başına kalmış oldu. Bayezid, kendisine yapılan geri çekilme tekliflerini reddederek, yanında bulunan yeniçeri ve Sırp askerleri ile kahramanca savaşa devam etti. Timur'un süvarileri, Osmanlı ordusunu çepeçevre sardılar. Böylece, muharebelerin en şiddetli devresi başladı. Minnet Bey'in ısrarlarına rağmen, kaçmayarak yeri muharebeye uygun görmeyerek, az ilerideki Çataltepe mevkiine çekildiler. Timur'un ordusu Çataltepe etrafını kat kat sarmıştı. Müteakip hatları yarmak için uğraştığı bir sırada firar ettiği şayi oldu. Nihayet Çataltepe'den ayrıldıktan üç saat sonra attan düşüp yakalandı. Yatsı namazı vaktinde huzuruna getirilen Bayezid'i, Timur iyi bir şekilde karşıladı. Hürmet göstererek, teselli etti. Savaşa kendisinin sebep olduğunu ancak hayatını bağışladığını bildirdi. Kendisine hil'at giydirerek, kaçırılmaması için her türlü tedbiri aldırdı.

Ankara Savaşı, Osmanlı Devleti için kuruluş yıllarının en büyük darbesi olmuştur. İstanbul'un fethinin 50 yıl gecikmesine sebep olmuştur. Timur, Osmanlı siyasetini anarşi içine düşürmüştür. Şehzadelerin saltanat kavgaları Osmanlı Devleti'ni oldukça yıpratmış, en azından elli yıllık bir toparlanma hamlesine ihtiyaç göstermiştir. Emir Timur'u bu denli başarılı kılan en önemli özelliklerinden biri de, kusursuz bir istihbarat ve casus teşkilatının olmasıydı. Ele geçirmeyi hedeflediği yerlere çok önceden casuslarını gönderir ve en ufak ayrıntıya kadar onlardan raporlar isterdi. Bu casuslar, işlerinde maharetli hatta devletin önemli devlet adamlarından dahi seçilmiş kimseler olabiliyordu. Emir ya da vali unvanına sahip, bu denli yüksek mertebede kimseler dahi, yeri geliyor dilenci kılığında şehirlerde istihbarat topluyordu. Timur'un casusları her türlü kılığa girebiliyor ve asla foya vermiyorlardı. Zanaatkar, müneccin, nalbant, sıvacı, dilenci, pehlivan ve daha nice nitelikli meslek erbablarının kılığına girebilen bu casuslar, birbirlerini başlarındaki gizli bir işaretten tanıyabiliyordu. Timur, aldığı bilgiler sayesinde bir şehri ele geçirince, oranın insanlarına 'Falancanın, filancayla meselesi vardı, halletti mi?' 'Falancanın iki oğlu da bekardı, everdi mi?' Gibi sorular sorar, hayretler içinde kalan insanlar, sanki Timur hep onlarla berabermiş gibi zannederdi.

Tuğrul ODACI

ANKARA SAVAŞI

Ankara Savaşı, 20 Temmuz 1402 tarihinde gerçekleşti. Bu savaş, Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesi sırasında Timur İmparatorluğu ile karşı karşıya gelmesi sonucu meydana geldi. Timur, Osmanlı İmparatorluğu'nun gücünü ve hızlı yükselişini durdurmak amacıyla harekete geçti. İki taraf arasında yaşanan savaş, Osmanlı İmparatorluğu için oldukça zorlu geçti. Ankara Savaşı, 20 Temmuz 1402 tarihinde gerçekleşti. Bu savaş, Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesi sırasında Timur İmparatorluğu ile karşı karşıya gelmesi sonucu meydana geldi. Timur, Osmanlı İmparatorluğu'nun gücünü ve hızlı yükselişini durdurmak amacıyla harekete geçti. İki taraf arasında yaşanan savaş, Osmanlı İmparatorluğu için oldukça zorlu geçti.

Savaş, Ankara Ovası'nda gerçekleşti. Osmanlı İmparatorluğu'nun lideri Sultan Bayezid, büyük bir orduyla savaşa girdi. Ancak, Timur'un ordusu daha disiplinli ve organizeydi. Osmanlı ordusu, savaşın başında birkaç önemli zafer kazandı. Ancak, Timur'un ordusu güçlerini topladı ve Osmanlı ordusunu geri püskürtmeye başladı. Savaşın sonunda, Osmanlı İmparatorluğu'nun büyük bir kısmı esir alındı.

Ankara Savaşı'nın sonucunda, Osmanlı İmparatorluğu büyük bir yıkıma uğradı. Sultan Bayezid esir düştü ve Timur tarafından esir tutuldu. Bu olay, Osmanlı İmparatorluğu'nun birçok toprak kaybetmesine ve iç karışıklıklara yol açtı. Ancak, sonraki yıllarda Osmanlı İmparatorluğu yeniden toparlandı ve yükselişine devam etti.⁷

Ankara Savaşı, Türk tarihinde önemli bir yere sahiptir. Bu savaş, Osmanlı İmparatorluğu'nun zayıflamasına yol açsa da, sonrasında yaşanan gelişmeler sayesinde imparatorluğun yükselişine de neden oldu. Ayrıca, savaşın sonucunda Osmanlı İmparatorluğu'nda önemli bir kültürel ve sanatsal gelişme yaşandı. Bu nedenle, Ankara Savaşı Türk tarihinin önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir.

TİMUR-ANKARA

Zafer akabinde Timur, Mirza Muhammed'i, Bayezid'in oğlu Süleyman Çelebi peşinde yağma ve Bayezid'in hazinesini ele geçirmek üzere Osmanlı başkenti Bursa üzerine gönderdi. Timur birlikleri Bursa'ya Süleyman Çelebi oradan ayrıldıktan hemen sonra girip şehri yakıp yıkıp yağmaladılar. Osmanlı tarihçisi Neşri, Timur'un oğlu Mirza Muhammed'in Bursa'yı yakıp yıkıp talan ettiğini, saraydaki Osmanlı hazinesini aldığını ve Ulu Cami'yi ahır yapıp içine adamlar koydurarak ateş yakıp yemek pişirdiklerini, Bursa halkının da başına gelen bu olaydan dolayı haftanın günlerini unutup cuma namazlarını kılamadıklarını aktarır. Süleyman Çelebi, Rumeli'ye geçmek üzere babasının yaptırdığı Anadolu Hisarı'na 'na sığınmıştı. Anadolu Hisarı'na yakın bir dağda çarpışmalar üzerine Timur bu tarafa kuvvet gönderdi. Süleyman Çelebi'ye iki adam gönderip huzuruna çağırttı. Süleyman Çelebi'ye giden adamlar, Çelebi adına zengin armağanlarla geri geldiler. Bayezid'in büyük oğlu Süleyman Çelebi, Timur'un çakeri olmayı kabul edip her ne zaman emrederse gecikmeden huzuruna geleceğine dair söz verdi ve ardından Edirne'deki Osmanlı tahtına oturdu. Timur, Anadolu'da Bayezid'in ortadan kaldırdığı beylikleri ihya etti. Her tarafta Bayezid'in ortadan kaldırdığı küçük büyük hanedanlara yarlıklar vererek kendi egemenliği altına aldı. Emirzadeler Bursa'dan sonra İznik ve Çanakkale boğazına doğru ilerleyip yüklü miktarda ganimet elde ettiler. Akdeniz kıyılarına, Antalya ve Teke'ye gönderilen emirler ise tüm bölgeyi yağma edip büyük ganimetlerle döndüler. Daha sonra Timur Sivrihisar'a geldi ve çadırlar kuruldu. Oradan Kütahya'ya indi aman malı alıp şehre zarar vermediler. Germiyan beyinin ziyafetleriyle işret meclisi kuruldu. Kış aylarında daha sıcak olan bölgelere, özellikle Denizli yöresine inmiş, bu arada Pamukkale'ye gelen askerleri bilmeyerek suyundan içtiklerinden ölmüşlerdi. Bu arada Timur da Denizli'ye gelmiş ve özellikle meyvesi bol bir yer olarak bildirilen bu bölgeleri tekrar eski beylerine vermiştir. Muhammed Sultan Manisa'da, Şahruh Uluborlu-Keçiborlu taraflarında kışlarken Timur ise Bursa-Edremit yoluyla Bergama'ya geldi ve bir müddet burada kaldı ve ardından İzmir'e yakın Tire'de kışlamaya geldi. 1403 Eylülünde Balat sahillerinden gemi ile geçen İspanyol elçisi Clavijo, Timur'un bu şehir civarında kışladığını ve bir yıl önce de Balat'a gelerek Rodos'a ait Zeros adasını vurduğunu belirtir.

İzmir Muhasarası

İzmir önlerine geldiğinde Muhammed Sultan da kendisine katıldı. Timur, 14. yüzyıl ortalarından itibaren Türklerin elinden çıkmış olan İzmir'i Hristiyanların elinden almaya, Bayezid'in yapamadığı fetih işini kendi yapmaya karar verdi. İzmir'de Rodos Şovalyeleri hüküm sürmekteydi. İzmir'i tepelerden seyreden Timur, beyaz taş duvarlı kale ile diğer binaları hayranlıkla seyretti. Dünyanın bütün kale, kent ve denizlerini gördüğünü ama böylesi güzellikle ilk kez karşılaştığını itiraf etti. İzmirli işgal için gelenleri önemsemedi. Bu yüzden kuşatmanın ilk gününde teslim olmalarını isteyen beyaz bayrağın, ikinci günde zorla zapt edileceklerini ihtar eden kırmızı bayrağın ve üçüncü günün de yağmayı ve talanı ihtar eden siyah bayrağın dalgalanmasını umursamadılar. Timur, kalenin temellerindeki lağım açma çalışmaları sürerken ordusunun büyük kısmına çevre tepelerden söktürdüğü kayaları limanın girişine taşıtıyordu. Birkaç gün değil, birkaç yıl aynı biçimde çalışılsa bile liman girişinin engellenemeyeceğini düşünen İzmir halkı boşuna bir çaba olarak gördükleri çalışma bittiğinde kayaların limanın girişini kesmek için değil, limana giriş çıkış yapan gemilere top atışı yapmak gayesiyle kurulacak iskeleyle temel işlevini yerine getireceğini anlayacaklardı. Asıl dehşet lağımçıların yoğun çabası sonucu kale burçları aynı anda havaya uçurulurken içeriye giren Timur'un askerlerinin kestiği başlar top mermisi olarak limandaki gemilere atılırken yaşandı. Rodos Şovalyeleri ve onlara yardıma gelen gemiler denizin üstünü kaplayan kesik başlardan dehşete kapılarak limandan uzaklaştılar. Bir süre limanın uzaklarında gezindikten sonra gözden kayboldular. İki haftalık kuşatmadan sonra İzmir fethedildi. Bir rivayete göre Yıldırım Bayezid bu duruma hayran kalmıştır.

İzmir Kuşatması Sonrası

Bu sırada Bursa'da yerleşen Yıldırım Bayezid'in bir diğer oğlu İsa Çelebi de elçisini gönderdi. Timur onu da iyi karşıladı, İsa Çelebi bağımlılığını pişkeş vererek sundu. Timur Cenevizler elindeki Foça kalesine de Muhammed Sultan'ı gönderdi. Kaledekiler aman diledi ve haraç ödemeyi kabul etti. Muhammed Sultan'ın rahatsızlığını işiterek Akşehir'e doğru yöneldi.

Bu sırada 8 Mart 1403'te Bayezid'in öldüğü haberini aldı. Haberi öğrenen Timur çok üzüldü, Bayezid'e ait bütün ülkelerin ve ona bağlı beylerin kendi hükmü altına girdiğini ilan etti. Akşehir'de babasının yanında bulunan Bayezid'in oğullarından Musa Çelebi'ye hilat, kemer, kılıç ve tirkeş vererek ağırlayıp Bursa'yı ona bağışladı ve eline yarlık verdi.

Musa Çelebi'ye babası Bayezid'in naşını Bursa'ya götürmesi için teslim etti. Bayezid'ten birkaç gün sonra da Timur'un veliaht ilan etmiş olduğu torunu Muhammed Sultan 13 Mart 1402'de 29 yaşında öldü. Kukla han olarak sürekli yanında taşıdığı Mahmud Han ise bu sırada 11 Mart 1403'te ölmüştü.

Ankara Savaşı'ndan sonra Anadolu'da sekiz ay kadar kaldıktan sonra geri dönüş yoluna koyularak 1403 yılı Temmuz ayında Gürcistan'a gelen Timur kışlamak üzere Karabağ'a yöneldi.

Kışı Karabağ'da geçirdikten sonra 1404 yılı Mart ayında Semerkant'a gitmek üzere Karabağ'dan hareket etti. Erdebil'e gelindiğinde daha önce kararlaştırılan toy toplandı ve altamgalı yarlık ile Hülagü Han tahtı, Azerbaycan, İstanbul'a kadar tüm Anadolu, Irak-ı Acem, Arran, Mugan, Ermenistan ve Gürcistan bölgeleri Miranşah oğlu Mirza Ömer'in idaresine bırakıldı.

Miranşah'ın askerleri ve beyleri de ona verildi böylece Miranşah oğlunun buyruk ve vesayeti altına girmiş oluyordu. Timur 1404 yılı Temmuz ayında Semerkant'a geldi. Zaferlerini kutlamak için toylar düzenletti ve imar faaliyetlerine girişti. Torunlarından altısının nikâhlarını kıydırarak evlendirdi.

ANKARA SAVAŞI SONRASI YILDIRIM BAYEZİD VE OSMANLI DEVLETİ

Ankara Muharebesinin neticelenmesiyle birlikte Bayezid'in yakalandığını öğrenen Timur, devlet erkânının tebriklerini kabul etti. Bayezid gece yarısına doğru, oğlu Şahruh ile otağında satranç oynayan Timur'un yanına getirildi. Timur, Bayezid'in ellerinin çözülerek "saygılı bir şekilde" yanına getirilmesini emretti ve onu karşılayarak, özetle bu duruma düşmesinin onun hatası olduğunu belirterek teselli etti. Bayezid ise hatalı olduğunu kabul ederek Timur'un kendisini affetmesi durumunda yaşadığı müddetçe kendisinin ve çocuklarının elinden geldiğince hizmette kusur etmeyeceğini söyledi. Bu sözlerden sonra Timur Bayezid'e hil'at giydirdi. Daha sonra Bayezid, oğulları Musa Çelebi ve Mustafa Çelebi'nin bulunarak kendi yanına getirilmesini talep etti. Birkaç gün sonra Musa Çelebi bulundu ve hil'at giydirilerek Bayezid'in yanına gönderildi. Timur, Bayezid'i bir otağ kurdurarak orada ağırladı ve her gün sohbette edip teselli etti. Tabi Osmanlı Devleti'nde bu sırada 11 yıl sürecek olan Devr-i Fetret başlamış durumdaydı.

Fetret Devri, Bunalım Devri veya Fasıla-i Saltanat, Osmanlı hükümdarı Yıldırım Bayezid'in hayattaki beş oğlundan dördü arasındaki taht kavgaları nedeniyle 1402'den 1413'e kadar süren kargaşa dönemidir. Bu süreç Yıldırım Bayezid'in 1402'deki Ankara Savaşı'nda, Timur İmparatorluğunun 'nun kurucusu Timur'a yenilip esir düşmesi sonucu ortaya çıktı. Fetret Devri'nde birbirleriyle taht mücadelesine giren Yıldırım Bayezid'in oğulları Emir Süleyman, İsa Çelebi, Musa Çelebi ve Çelebi Mehmed'dir. Dağılan Osmanlı birliği, 1413 yılında, I. Mehmed (Çelebi Mehmet) tarafından yeniden sağlandı. Bu gelişmeye bağlı olarak Çelebi Mehmet için "devletin ikinci kurucusu" tabiri kullanılmaktadır.

Mehmet Çelebi 1389 senesinde Edirne'de dünyaya geldi.

"Çelebi" kelimesi, okuma yazma bilen, medrese veya eşiti bir kurumda eğitim görmüş kişiler için kullanılmaktadır.

Eğitimi Bursa ve Edirne Sarayı'nda tamamlayan Mehmet'in hocaları Amasyalı Sofi Bayezid ile Tokatlı Bicaroglu Hamza'ydı.

1391 senesinde Amasya sancak beyi olarak atanan Mehmet, Canik Seferi'nde gösterdiği başarı sayesinde bu görevi aldı.

1391-1402 yılları arasında Amasya sancak beyi olarak görev aldığı sırada devlet işlerini etraflıca öğrendi. Buradaki görevi sırasında babası 'in Anadolu seferlerine sancak beyi olarak eyalet askeriyle katıldı. Bu seferlerin çoğunda, Osmanlı ordusunun yedek güçleri komutanlığını üstlendi.

1402'deki Ankara Savaşı sırasında da yedek kuvvet komutanıydı. Onun yönettiği birlik, Çelebi Mehmet sayesinde çok az kayıp verdi ve kendisi de bu sayede kurtuldu.

SALTANATI

1413 senesinden sonra tek başına hüküm süren Sultan Mehmet Çelebi, fetret devrin bitiren padişah olduğu için Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu sayılmaktadır.

Bir süre Edirne Sarayı'nda kaldı. Burada bazı elçileri kabul etti ve bazı devlet kademesi atamalarında bulundu. Anadolu seferine çıkan Sultan Mehmet Çelebi, ilk olarak Bursa'ya uğradı. Oradan Ege sahillerine ilerledi. Ayaklanıp isyan çıkaran İzmirli Bey'i bastırıp Ayasuluk (Selçuk) kalesini aldı. Karamanoğulları eline geçmiş eski Hamitoğulları beyliği şehir ve arazilerini Osmanlı Devleti'ne kattı.

Aynı sene, iki yıl evvel Bursa'ya yürüyen kuzeni Karamanoğlu Mehmet Bey'in üstüne gitti. Karamanoğlu ordusuyla Konya Ovası'nda savaştı. Mehmet Bey'le bir anlaşma imzaladı. Bu barışla birlikte Karamanoğlu'na Eskişehir, Kırşehir, Beyşehir, Sivrihisar'ı ve Niğde'yi verip, hilat giydirip, sancak verdi. Karaman Seferi'nden dönen Sultan Mehmet Çelebi, Ankara'da rahatsızlandı ve hekim Mevlana Sinan (Şair Şeyhi) tarafından tedavi edildi. Bu tedavi sonucunda sağlığına kavuşan Mehmet Çelebi, kendisini tedavi eden Mevlana Sinan'ı ödüllendirdi. Şeyhi, aralarındaki bu olayları Harname isimli mesnevisinde hikaye etmiştir.

Edirne'ye dönen Mehmet Çelebi, 1416 senesinde Rumeli Seferi'ne çıktı.

Mora'ya akıncılar gönderdi. Eflak Prensi Mirce (1386-1418) üzerine gitti. Tuna nehrini aşarak Orta Macaristan yollarını kontrol eden ve Osmanlılar tarafından Yergöğü adıyla anılan Eflak şehrinde (Giurgiu) çok korunaklı bir hisar yaptırdı. Bu sefer sonunda Eflak Prensi Mirce, yine Yıldırım Bayezid zamanında olduğu gibi, Eflak'ın Osmanlıların bağımlı bir devleti olmayı kabul etti.

Buralara gözünü dikmiş olan Macar Kralına gözdağı vermek maksadıyla Erdel (Transilvanya) ve Macaristan'a akıncılar gönderdi. Bosna'ya da her yıl akıncılar gönderen Mehmet Çelebi, böylece oradaki toprak sahipleri soyluların Osmanlı etkisine girmesini sağladı ve sonunda Bosna kralı II. Tvrtko Osmanlılara bağımlı devlet olmayı resmen kabul etti.

İlk Osmanlı donanması Mehmet Çelebi zamanında Gelibolu'da kuruldu. Bu donanma, ilk defa Çalı Bey komutasında 1416 senesinin ilkbaharında Osmanlı ticaret gemilerine sürekli saldıran Hristiyan Naksos Dükü'ne karşı gönderildi.

Daha sonra 29 Mayıs sabahı Venedik ile Osmanlı donanması Çanakkale önünde, iki devlet arasındaki ilk deniz savaşını başlattı. Venediklilerin galibiyeti ile sonuçlanan bu savaş sonucu, Osmanlı donanmasındaki bütün gemiler harap olmuştur. Venedikliler, Çalı Bey'i, diğer gemi reislerini ve Osmanlı denizcilerinin tümünü öldürdü.

Bunun üzerine iki devlet arasındaki ilk barış anlaşması 1417'de imzalanmıştır.

Ankara Savaşı'ndan 18 sene sonra ortaya çıkan bir kişi, Çelebi Mehmet'in kayıp kardeşi Mustafa Çelebi olduğunu iddia ederek Selanik'te kendini Padişah ilan etti. O sırada Anadolu'da bulunan Sultan Mehmet Çelebi, hızlı bir şekilde Mustafa Çelebi'nin üzerine yürüdü. Çıkan savaşta Mustafa Çelebi'nin ordusu dağılırken, kendisi de Bizans'a iltica etmek mecburiyetinde kalmıştır.

SULTAN ÇELEBİ MEHMET'İN VEFATI

26 Mayıs 1421 tarihinde Edirne'de iken bir av sırasında at üstüne felç geçiren Sultan Mehmet Çelebi, attan düşüp yaralandı. Bu sırada Veziriazam Amasyalı Bayezid Paşa ve vezirleri İvaz Paşa ve Çandarlı İbrahim Paşa'yı yanına çağırdı ve "Tez oğlum Murat'ı getirin. Ben bu döşekten kalkamam. Murat gelmeden ölürsem fitne çıkar. Tedarik görün, ölümümü gizleyin." emrini verdi.

Bu vasiyetten kısa süre sonra hayatını kaybetti ve şehzade Murat'a hızlıca haber verildi.

Amasya'da vali olarak görev yapan şehzade Murat, başkent Bursa'ya gidene kadar 42 gün geçti. Bu süre içerisinde Sultan Mehmet Çelebi'nin ölümü gizlendi. Padişahlar arasında ölümü gizlenen ilk Osmanlı padişahıdır.

II. Murat Bursa'ya gelip tahta çıktıktan sonra, Çelebi Mehmet'in cenazesi Edirne'den Bursa'ya götürüldü ve Yeşil Türbe'ye defnedildi.

TÜRK

At koşturduğumuz bozkırlarda Yıldırım gibi , Timur gibi cenk etmeyi öğrendik ve atalarımızdan miras olarak aldık.Bu savaş,bu mefküre zor ve çetin yollardan geçsede vazgeçmedik.Allah'ın kelimasını cihana yaymak için,Türk Sancağını mukaddes ve yüksek kılmak için mücaledemizden bir an olsun vazgeçmedik.

Bu Ülkü için çok vatan evladını,Türk sevdalısını toprağa verdik.Atalarımız,bizleri düşünerek,boş durmadılar ve davalarından hiç bir zaman vazgeçmediler.Yılmadık ve yenilmedik.Yere düştük ama ölmedik.Bir dahasında ise çok güçlü bir şekilde ayağa kalktık.Her şey Türk için dedik ve bu yola baş koyduk.Korku duygusunu bilmeden nice cenkler yaptık.Hak bildiğimiz yolda emin adımlarla yürüdük ve her defasında ayağımızı daha sert bir şekilde yere bastık.

Bunları Yıldırım'da ve Timur'da bulduk.Yıldırım Bayezid yani daha farklı bir şekilde ifade etmek istersek İstanbul'a ilk Türk mahallesinin kurulmasını sağlayan,Kararlarından geri dönmeyen bir karaktere sahip olan,Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamayı amaçlayan, İstanbul'u kuşatan,cenk meydanlarının "Yıldırım" ı , Osmanlı İmparatorluğu'nun Sultanı olan,Allah'ın kelimasını yaymak isteyen ve ve Türk Dünyasının önemli liderlerinden biri.Bir diğer taraftan Timur, daha farklı bir ifadeyle tarihin gördüğü en büyük birkaç "Cihangir" den biri olan,"Yıldızların Bahtına Hükmeden Hükümdar" ünvanına sahip olan,Sınırları İtil'den (Volga) Hindistan'daki Ganj Nehri'ne, Tanrı Dağları'ndan Şam'a kadar uzanan Timur İmparatorluğu'nun lideri olan,zekasıyla Cenk meydanlarında düşmanını mağlup eden, düşmanların kellerinden kuleler yaptıran, "Biz ki Melik-i Turan, Emir-i Türkistan'ız, biz ki Türk oğlu Türk'üz; biz ki milletlerin en kadimi ve en ulu'su Türk'ün başbuğuyuz!" diyen,"Türklüğü yüceltmek için yaşa, Türk'e kılıç kaldıran eli kır! " diyen "Sahipkıran" Emir Timur.

Bizlere düşen ise atalarımız arasında ayrımcılık yapmadan, birlik olarak atalarımızın gittiği yolları takip ederek, onların ülküsünü benimseyerek hareket etmektir.Atalarımızın emaneti Türklüğün istikbalidir.Tanrı dağından bozkırlara inerken,rahat ve ülküsüz bir şekilde yaşamayı hiç bir zaman hayal etmedik ve etmeyeceğiz.Timurlenk ruhu ile ,Yıldırım ruhu ile hareket edeceğiz.Kalbimiz her daim Türklük için atacak ve onu yaşatmak için mücadele edecek.Allah bize bu kutlu yolda yâr ve yardımcı olsun.Tarihimiz de çok önemli yer edinen Sultan Yıldırım Bayezid ve Timur' u saygı ve sevgi ile yad ediyoruz.Ruhları Şad olsun !

Nazım Can ÇAKMAK

TİMUR CİHAT YAPMIŞ MIDIR?

Timur cihat yapmış mıdır sorusuna cevap vermek pek mümkün değildir fakat bu uğurda çalışmıştır. Timur devletini kurduğu coğrafyadan dolayı cihat yapması pek de mümkün değildir. Etrafı neredeyse tamamen Müslüman ve Türk devletleri ile çevrili olması ve kendisinin daha devleti kurar kurmaz Çağatay Hanlığı ve Altın Orda Devleti ile savaşmak zorunda kalması nitekim her iki devlet de Timur'un kurmuş olduğu devletin coğrafyası olan Maveräünnehir bölgesini (Orta Asya'nın batısında, Hazar denizinin doğusunda bulunun bir bölge) istemeklerdedirler. Timur ise bağımsız bir devlet kurma amacı ile bu iki Müslüman olamayan devletle geçinememiştir.

Timur'un gerçek amacı Çine sefer düzenlemektir. Ama Timur'un ömrü buna yetmemiş ve Semerkant'ta hayatını kaybetmiştir. Yani amacı Osmanlıda olduğu gibi Avrupa'ya, Batıya, sefer düzenleyip o bölgeleri İslamlaştırmak değildir. Timur'un amacı daha geleneklere bağlı kalaraktan, eski Türk Devletlerinde olduğu gibi Doğuya, Çin'e, sefer düzenlemektir ve bu amaç uğruna karşına çıkan bütün engelleri yok etmeyi amaçlamıştır.

"Peki, Timur neden Osmanlıya saldırdı? Amacı Doğuya gitmek değil miydi?" diyecek olursak. Timur'un, Osmanlıya saldırmasındaki temel amacı: Batıda (Timur'un arkası olur) bir güç bırakmak istememek nitekim Timur'a; Osmanlıya saldırması için bir çok devlet, beylik, yalvarmış olsa da Timur işi barış yoluyla çözmeye çalışmış ve Yıldırım Bayezid'e kendisine tabi olmasını isteyen bir mektup yollamıştır. Tabiki Bayezid bu durumdan hoşlanmamış ve ağır bir cevapla reddetmiştir. Timur'da bu cevabı beğenmeyip Osmanlıya sefer düzenlemiştir ve Osmanlıyı zorlu bir sürecin içine sokmuştur. Kısacası buradan şu sonucu çıkartabiliriz: Timur otoritesini güçlendirmeye çalışmıştır.

"Peki Timur diğer Müslüman devletlerine neden saldırdı?" diye soracak olursak bunu birkaç farklı nedene bağlayabiliriz. Örneğin başka bir devletin kendisine arkadan saldırmamasını istemesi (Osmanlıya bu yüzden saldırmıştı) veya gücüne güç katma isteği (Hindistan'dan fil getirmesi). Bunlar dışında Timur'un diğer güçsüz devletlere, etnik guruplara, gözdağı vermek (İnsanları canlı canlı gömesi veya kafatasından kuleleri oluşturması vb.).

Kimileri Timur haklı davası için yaptığı şeylerin mubah olduğunu söyler, kimileri de Timur'un haksız olduğunu onun sadece zalim birisi olduğunu söyler. Bana kalırsa her iki düşüncede hatalıdır. Evet Timur asil bir amaç uğruna savaşmıştır; evet Timur zalim bir liderdi, bana kalırsa geçmiş geçmişte kalmış, bize bu konuyu kabullenmek kalmış der Timur'a ve Bayezid'e Türk tarihine renk kattıkları için teşekkür ederdim.

Nafi Kerem EKER

YILDI

RİM

BAY

EZ

iD

**“Bizi kızdırmasınlar. Kızdırırlarsa
Roma’ya kadar gidip
SAINT-PIERRE Kilisesi’nin mihrabında
atımıza yem yediririz.”**